

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 00 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za odnośne do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz białawy jednosłupowy na 1 kol. 1 mk. 50 i nigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Reklamów nadesłanych redakcja nie zwraca

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Pańszczyca Nr. 38. — Telefon Nr. 5

Loterja Klasowa na Inwalidów Wojennych

w Królestwie Polskiem.

(2-ga Loterja Klasowa Legionów Polskich)

WARSZAWA

TRĘBACKA 2.

Na 32.000 losów — 16.000 losów i 1 premia wygrywają razem

3 miliony 335,000 marek.

Główne wygrane: 300,000, 180,000, 150,000, 125,000 i wiele innych.

Celem umożliwienia wszystkim grania na naszej loterji — losy podzielono na połówki, ćwiartki i ośmiaki.

Cena losu w każdej klasie 26 marek.

1/2 losu 13 mk., 1/4 losu 6 mk. 50 fen., 1/8 losu 3 mk. 25 fen.

Ciągnięcie czwartej klasy 28 i 30 sierpnia 1918 r.

Główne wygrane w 4-ej klasie 40.000 mk., 10,000 mk., 8,000 mk. i wiele innych.

Bank Ziemiański gwarantuje wypłatę wygranych.

0251—

Kwalifikacje moralne.

W tym czasie kronika kryminalna Warszawy zanotowała znowu smutny fakt przemieszczenia kasowego w Ministerstwie zdrowia publicznego, opieki społecznej i ochrony pracy.

Mówiąc bez obsonek w instytucji tej dopuszczono się kradzieży, w której rolę główną odegrał sekretarz ministerstwa, p. Jadczyk.

Aby dać wyobrażenie o tem, jacy to ludzie i jakimi drogami dostają się na tak odpowiedzialne stanowiska, pozwolę tu sobie przytoczyć kilka szczegółów z życia p. Jadczyka, według relacji „Gazety Porannej” z d. 15 b.m. „Był robotnik fabryczny w Łodzi, wyrobił się w latach 1905-6 na agitatora. Posiadał sporo inteligencji, a jeszcze więcej sprytu. W r. 1907, gdy wszyscy prawie działacze partyjni dostali się za kraty, lub musieli uciekać za kordon, Jadczyk znalazł sobie schronienie w Pabjanicach, jako zarządzający sklepem bławatnym Stowarzyszenia spółdzielczego „Światowid”; — po roku musiał opuścić tę posadę wobec „nieodkładności” ujawnionych w kasie. Po wybuchu wojny wypłynął znowu Jadczyk po tamtej stronie frontu, zgłaszając swe usługi organizacji N.K.N., która przyjęła go skwapliwie, jako przedstawiciela N. Z. R. W roku 1915 Jadczyk znalazł się w roli wizytatora obozów jeńców w Niemczech, gdzie występował jako „mąż zaufania” N. K. N. Internowani w obozach szukali jednak musieli interwencji u władz niemieckich, aby się uchronić „opieki” Jadczyka. — Po tej niefortunnej misji, wypłynął Jadczyk w Sosnowcu, jako redaktor „Iskry” i rozpoczął niezwykle ożywioną działalność wśród robotników, szczując ich przeciw t. zw. „moskalofilom”. Po krótkim czasie znikł nagle z Sosnowca i zjawił się na bruku warszawskim, gdzie powierzono mu misję „naprawienia” stosunków w Na-

rodowym Związku Robotniczym, który coraz oporniej dał się powodować dyrygentom z C. K. N. Wreszcie, wskutek różnych zakulisowych tarc partyjnych w ówczesnym „departamencie pracy”, dzięki poparciu „Ligi państwowości polskiej”, Jadczyk został zamianowany na sekretarza ministerstwa pracy, jako „mąż zaufania” Narodowego Związku Robotniczego.

W końcu sprawozdawca „Gaz. Por.” dodaje, że adzmaskowanie Jadczyka jest dopiero wstępem do uporządkowania stosunków w ministerstwie pracy.

Oto są następstwa forytowania różnych zręcznych osobników na stanowiska, wymagające nie tylko zdolnych głów, ale i „czystych rąk” do pracy społecznej. A tymczasem u nas panuje jeszcze szwyczał, że ważniejsze placówki obsadzane bywają przez protegowane i wpływo- we czynniki różnych stronnictw, bez względu na wartość etyczną danych jednostek, czyli z pominięciem ich kwalifikacji moralnych.

Dziwne bo tkwi w naturze polskiej pojęcie o tolerancji. Choćta, biorąc na ogół potępiamy zwykle wszelkie objawy demoralizacji, zepsucia, to przecież w praktyce ty- ciowej, gdy chodzi o zagadnienia, czemu oddać pierwszeństwo — moral- nym zasadom, czy zdolnościom u- mysłu, rozstrzygamy sprawę zazwy- czaj na korzyść ostatniego. To też nie dziwnego, że ludzie sprytni, czyli zdołni do odgrywania roli wiel- ce użytecznych działaczy, są zwykle promowani na lepsze, wybitniejsze stanowiska, na których prędzej czy później, jako wolni od skrupułów moralnych dopuszczają się nadużyć z lekkim sercem, naruszając nietylko instytucję na straty materialne, ale co najgorsze — podkopując jej powa- gę w oczach ogółu i hańbiąc gospo- darkę polską przed obcymi.

Czas by więc był wielki, aby czyn- niki miarodajne w naszym społeczeń-

stwie przekonały się wreszcie, że o- bok nieodzownych warunków umy- słowych, obok umiejętności zawodo- wej, koniecznym warunkiem zapewnienia powodzenia każdej sprawy, a więc i instytucji są kwalifikacje mo- ralne kondydata, które winny być prawdziwym „conditio sine qua non”.

Vetus.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi dnia 23 sierpnia 1918 r.: Zachodni teren walk.

Grupa jednak następcy tronu ba- warskiego ks. Rupprechta.

Ataki częściowe nieprzyjaciela na półno- cny zachód od Bailleul, oraz po obu stronach Lys zostały odparte. Podczas kontrataku wzięliśmy jeńców.

Anglicy kontynuowali wczoraj z całą siłą ataki swoje, rozpoczęte w dniu 21 b. m. na północy, od rzeki Ancre, rozciągając je z wy- jatkami frontu Ancry na północ od Albert aż do odcinka od Albert do rzeki Sommy. Za- krojona przez nieprzyjaciela na szeroką ska-łę próba przełamania frontu doznała zupeł- nego niepowodzenia. Przeciwnik poniósł wczoraj wielką klęskę.

Na polu bitwy na północy zachód od Ba- paume dwyżmy pruskie wraz z pułkami sa- skimi i bawarskimi w oczekiwaniu ataków nieprzyjacielskich natary da wroga pomiędzy Moyenville a Miraumont. Napotykały one wszędzie na rozpoczęty atak nieprzyjacielski oraz na silne, gotowe do ataku pozycje wro- ga i odrzuciły przeciwnika miejscami aż na dwa kilometry w tył. W ten sposób udarem- nione zostały przygotowane na przedpołudnie ataki angielskie.

W ciągu dnia nieprzyjacieli atakował jesz- cze kilkakrotnie szczególnie w kierunku na Pusieux-Beaumont Hammel, wszędzie jednak odparliśmy go, zadając mu dotkliwe straty.

Silne ataki nieprzyjacielskie, których punk- tem wyjścia był Albert, załamały się w na- szym ogniu.

Pomiędzy Albert a Somma wróg afako- wał pod najsilniejszą osłoną ognia i chwi- łowo przedarł się poprzez drogę Albert — Era- je w kierunku wschodnim. Potężny kontratak wojsk heških z częściami pułków pruskich i wirtemberskich odrzucił wroga z powrotem przez tę drogę do jego stanowisk wyjścio- wych.

Rozjeżdżające baterie nasze rozstrzelały wiele tanków nieprzyjacielskich.

Na północy od Braye wróg przypuścił at- ak kawalerji, która została prawie doszczę- tnie zniszczoną. Walki lokalne trwały przez całą noc.

Pomiędzy Somma a Oisą dzień upłynął naogół spokojnie. Walka działowa z początku dość ożywiona ostabła przed południem zupełnie.

Na południe od Avry ataki francuskie pod Fresnieres dzięki działaniu naszego ognia działowego rozwinęły się tylko częściowo i zostały odparte.

Nad rzeką Divette walki piechoty. Pomiędzy Oise a Aisne, w związku z cofnięciem naszych linii w dniu 20 b. m. poza Oise, cofaliśmy w nocy z 21 na 22 b. m. wojska nasze niepostrzeżenie dla nieprzyjaciela poza rzekę Ailette. Kompanie nasze, które jeszcze pozostały na zachodnim brzegu Ailette, uniknęły za tym odcinkiem silnych ataków nieprzyjaciela pomiędzy Manicamp a Pont St. Mar.

Częściowe ataki wroga między Ailette a Aisne rozchwiałały się w naszym ogniu, oraz w kontrataku. Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Pomiędzy Bazoches a Fismes odsunęliśmy podczas ataku lokalnego posterunki amerykańskie i odparliśmy kontrataki nieprzyjacielskie.

Podpor. Udet osiągnął 57 i 58 zwycięstwo napowietrzne.

Podczas napadu nieprzyjacielskiego na teren pozarfrontowy nasi lotnicy bojowi, jak to wynika z dotychczasowych doniesień, zniszczyli 7 z liczby 10 samolotów, które dokonały napadu na Karlsruhe.

Pierwszy generał-kwarcemistrz Ludendorff.

Komunikat austriacki.

WIEN. Urzędowo donoszą dnia 22-go sierpnia 1918 r.: Wojski teren walk.

Na Monte Cimona odparto natarcie włoskie.

Albanja. Eskadra, złożona z austriackich, węgierskich i niemieckich lotników lądowych i z austro-węg. lotników morskich, zaatakowała nieprzyjacielskie urządzenia lotnicze pod Valona.

Zaobserwowano liczne pożary. Nasze aeroplany wróciły w komplecie. Szef sztabu generalnego.

Ofensywa francuska.

„Taegliche Rundschau“ donosi z Hagii: Prasa francuska wymienia Roye i Caunes jako bezpośrednie cele ofensywy. Niektóre dzienniki idą jeszcze dalej bo do linii, Bapaume—St. Quentin—Laon.

Cała prasa jednak liczy się z zawziętym oporem przeciwnika, chociaż naogół jest optymistycznie usposobiona.

Paryżowi nie grozi niebezpieczeństwo.

„Secolo“ donosi z Paryża: Paryska rada miejska otrzymała wiadomość od generała Focha, że specjalne zarządzenia wojskowe mające na celu obronę Paryża będą aniesione, a miasto wyłączzone ze sfery wojennej.

Amerykanki na froncie francuskim.

„Taegliche Rundschau“ donosi, że według gazet francuskich z d. 18 bm. amerykanki, mający do rozporządzenia, znaczne siły we Francji, walczą na froncie nie tylko pod postacią dywizji, włączonych między dywizje francuskie i angielskie, ale także utworzyli osobną pierwszą armję z własnym sztabem, z własnymi etapami, z własnymi lotnikami i z własną artylerią. Niezależnie jednak od tej armji i nadal dywizje amerykańskie będą włączone pomiędzy dywizje francuskie i angielskie, dzięki czemu będą one mogły korzystać z dotychczasowego doświadczenia sztabu francuskiego.

Pochód wojsk bolszewickich.

Bolszewicka Pet. Ag. Tel. donosi: Oddziały anglo-francuskie, które chciały połączyć się z czecho-słowakami, poniosły ciężką klęskę podczas pochodu ku Onedze. Wojska nasze postępują naprzód. Usiłowania wroga podjąć się naprzód w okręgu kazańskim spełziły na niczem wobec energicznego oporu wojsk na-

szych, które zajęły wale Ilinskaja i Suchonowo, zdobywając 2 działa i 3 karabiny maszynowe.

Chwila bieżąca.

— Dnia 23 bm. kilka samolotów niemieckich przelatywało nad okolicą Paryża na znacznej wysokości. Po gwałtownym ostrzeliwaniu przez baterje obronne, ścigane przez francuskich lotników, aparaty znikły w kierunku na północ.

— Koalicja uchwaliła dopuścić przedstawicieli rządu syberyjskiego na konferencje koalicyjne.

— Dzienniki szwajcarskie donoszą z Petersburga, że bolszewicy zwyciężają obecnie na całym froncie czecho-słowaków. Bolszewicy wzięli już wiele tysięcy jeńców i odebrali czochem ważne miejscowości.

— „Taegliche Rundschau“ donosi ze Szwajcarii: Dotychczas nie wiadomo nic o siłę stało z Leninem i Trockim. Wedle paryskich wiadomości z Moskwy, przebywać oni mają w Petersburgu; dekrety przeciw, które obaj ogłaszają, datowane są jeszcze ciągle z Moskwy.

— W dniu 22 bm. około północy lotnicy francuscy atakowali miasto Frankfurt i dalszą okolicę.

— Dzienniki kijowskie donoszą, że z uwagi na bardzo ważne okoliczności uznano za niezbędne zawiesić na czas nieograniczony wysyłanie pociągów do Moskwy i Petersburga.

— W Brywaniu otwarty został 1 sierpnia parlament armeński w obecności przedstawicieli Turcji, Niemiec, Austro-Węgier, Persji i Ukrainy.

Z WIDOWNI WYDARZEŃ.

Z pobytu ks. J. Radziwiła w Wiedniu.

C. i k. Biuro korespondencyjne donosi:

Według informacji Polskiej Ag. Prasowej, audjencia księcia Radziwiła u cesarza trwała 3 kwadranse.

Popołudniu ks. Radziwił i hr. Przędzielski odbyli 2-godzinną konferencję z ministrem spraw zagranicznych hr. Burianem, poczem złożyli wizyty radcy legacynemu Nasirewiczowi, który obecnie powierzono ma prowadzenie spraw polskich.

O tron polski.

„Berliner Lokalanzeiger“ donosi, że orientacja niemiecka w Polsce bierze górę. Pod adresem cesarza Wilhelma wyrażone z wpływowych stronnictw polskich, życzenie, ażeby królem polskim został jeden z księząt domu Hohenzollernów. Cesarz odrzucił tę prośbę z pobudek wyznaniowych. Nie uchodzi bowiem żadną miarą, ażeby który z księząt Hohenzollernów, zmienił wyznanie protestanckie na katolickie, podczas gdy król polski musi należeć do kościoła katolickiego.

Sprawa przesunięcia granic.

Z powodu doniesienia, jakoby polakom miała być dana możność przesunięcia granic na wschódzie, ukraińskie „Słowo“ oświadcza się przeciwko ewentualnym planom granicznym, sąsiadom bowiem nie wolno nie zabierać z terytorjum ukraińskiego i nawołuje cesarza, aby z pomocą Niemców przystąpił do tworzenia armji ukraińskiej dla obrony Ukrainy.

Gen. Muśnicki w Sandomierzu.

„Ziemia Lubelska“ donosi: Od niedawna zamieszkał w Sandomierzu gen. Dowbór Muśnicki, który zamie-

rza osiedlił się na stałe w tych stronach. Przybywającego generała witano entuzjastycznie. — Na samym wstępie gen. Dowbór Muśnicki ofiarował 10 tys. rb. na cele dobroczynne i oświatowe.

Dmowski u Wilsona.

„Dziennik Poznański“ donosi, że Roman Dmowski, bawiący do niedawna w Londynie, a w ostatnim czasie w Paryżu, wyjechał w tych dniach do Waszyngtonu. Dmowski przyjęty będzie przez Wilsona.

W polskie ręce.

Dobra rycerskie Zarche (?) w powiecie głogowskim na Śląsku, nabył, podług doniesienia pisma „Polkwitzen Stadtblatt“ hr. Mielżyński.

O odrodzenie Rosji.

Jak donosi „Journal de Geneve“ z dn. 13 sierpnia, genewska akcja ligi odrodzenia Rosji wysłała do rządów państw koalicyjnych deklarację następującą:

Liga odrodzenia Rosji, jednocząca wszystkie elementy demokratyczne i narodowe, wrogie niemcom i ich wiernym sługom, bolszewikom, z radością wita szlachetne wezwanie w imieniu koalicyi do wszystkich ludów Rosji.

Mano mocne przekonanie, że bezinteresowna pomoc, okazana przez demokracje sprzymierzone Rosji, osiągnie wysoki swój cel, łącząc pod waszym, okrytym chwałą, sztandarem wszystkie zdrowe elementy naszej ojczyzny, i że Rosja odrodzona, będzie wkrótce wolna, zjednoczona, niepodległa ku szczęściu wszystkich swych ludów i ku nowej harmonji świata, która rodzi się obecnie we wspaniałym porywie wszystkich narodów sprzymierzonych.

Prosimy rządy koalicyi o umożliwienie udania się do Rosji tym z naszych współobywateli, przebywających w Szwajcarii, którzy pragną gorąco zważać na miejsce wspólnych naszych nieprzyjaciół.

Wybór króla w Finlandji.

Helsingfors. Dla przygotowania obroru króla odjechał stąd do Niemiec deputacja z ramienia rządu. Do deputacji należą: senator Talas, byli senatorowie Frey i Novannlinna oraz baron A. v. Bensdorf.

Aneksja Dalmacji przez Madziarów.

Pisma chorwackie żywo komentują treść ostatniego przemówienia premiera węgierskiego dr. Wekerlego, który powiedział między innymi, że Chorwacja jest tak samo częścią składową państwa węgierskiego, jak Sławonia i Dalmacja. „Obzor“ zagrzebski pyta, kiedy madziarzy zaanektowali Dalmację, która nigdy nie miała z Węgrami nie wspólności? Skoro Czasi podnoszą postulat przyłączenia do swych ziem Słowaczyną węgierskiej, jest to w oczach Madziarów zdrada stanu, ale dowolne zaanektowanie bez zgody Austrii przez Madziarów Dalmacji zdrada stanu nie jest.

Choroba cesarzowej niemieckiej.

„Lokal Anzeiger“ zamieszcza wiadomość o chorobie cesarzowej niemieckiej w Wilhelmshoehe.

Przyczyną choroby ma być przeciążenie pracą przy pielęgnowaniu chorych w szpitalach wojskowych. Lekarze są zdania, że kilkotygodniowy odpoczynek wystarczy do zupełnego powrotu do zdrowia. Cesarz pojechał do Wilhelmshoehe na pewien czas, aby odwiedzić małżonkę.

Zjazd inspektorów szkolnych.

Projekt obowiązkowego nauczania, odczytany przez głównego inspektora szkół, p. Żłobickiego, o którym nadmienialiśmy już we wczorajszym sprawozdaniu, ze względu na doniesie znaczenie tej sprawy, zasługuje na bliższe rozpatrzenie.

Projekt powszechnego nauczania.

Projekt wyszedł z łona ministerjum oświecenia publicznego i po raz pierwszy zapoznano z nim sfery zawodowe podczas zjazdu obecnego. Po dość ogólnikowej dyskusji projekt ten ma być wydrukowany i

rozesłany radom szkolnym okręgowym, dla poczynienia uwag, poczem z ewentualnymi poprawkami projekt ustawy ma być wniesiony do Rady ministrów.

Podług ustawy wszystkie dzieci w wieku od lat 7—14 obowiązane są uczęszczać do szkoły powszechnej. W każdej gminie, w której znajdzie się 40 dzieci w wieku szkolnym, gmina na wniosek dozoru szkolnego musi założyć szkołę. Dla ułatwienia uczęszczania do szkół w gminach małych, mają być tworzone rejonów szkolne w celu regulowania sieci szkolnej, jednak nie większe, niż w promieniu 3 kilometrów. Kontrola nad dziećmi, obowiązani do uczęszczania do szkół prowadzona będzie przez gminę za pośrednictwem prowadzenia metryk szkolnych. Zapisy do szkół będą się odbywały w końcu sierpnia. Na każdego nauczyciela ma przypadać najwyżej 60 dzieci. Rok szkolny trwać będzie od września do końca czerwca. Jednakże projekt przewiduje pewne ulgi przy uczęszczaniu do szkół na wiosnę i w jesieni, mając na względzie możliwość pomagania dzieci rodzicom przy pracy w polu. Przerwa z tego powodu może trwać najwyżej 14 dni. Podczas sloty dzieci muszą chodzić do szkoły. Godziny szkolne może ustalać nauczyciel. Mają być prowadzone wykazy dzieci, opuszczających naukę w szkole bez przyczyn usprawiedliwionych, jak choroba, śmierć członka rodziny, choroba zakaźna w domu itd. Za nieposyłanie dzieci do szkół pocinani będą do odpowiedzialności rodzice lub opiekunowie, za rozmysłne zaniedbanie obowiązku posyłania do szkół winny skazywany będzie na grzywny do 40 mr., wglądnie zaś 60 koron z zamianą na 4 dni aresztu. Przy winie mniejszej kara będzie zmniejszona do 20 mr., lub 2 dni aresztu. Pięniądze z kar będą przeznaczane na zapomogi dla dzieci ubogich. Od nauczania obowiązkowego będą wolne dzieci chore fizycznie lub umysłowo oraz niedorozwinięte, a nadto dzieci, zamieszkałe od szkoły dalej, niż trzy kilometry. Zwolnione będą również dzieci wskutek przeszkód w komunikacji (np. brak mostu na rzece).

Po wprowadzeniu przymusu szkolnego obecna liczba nauczycieli: 1.200 będzie musiała być powiększona do 3.000.

Przez zakopcone szkiełka...

Niezależnie od spostrzeżeń prof. Branta na temat wpływu ognia armatniego na stan pogody, stwierdzić należy, iż długotrwałe deszcze uprzykrzyły się wszystkim wogóle, a w szczególności zaś posiadaczom dziurawych parasoli i podartych zełówek.

Czy strzały armatnie wywierają wpływ na stan pogody, czy też stan pogody wpływa na działalność artylerji, to nas interesuje w daleko mniejszym stopniu, aniżeli zaobserwowane w życiu codziennym zjawisko, że nadmiar wody obniża wartość odżywcze mleka.

— Co takie dziś mleko wodniste? — zapytuje zdumiona gospodyni domokrężna handlarke.

— To, proszę pani, przez te ciągłe deszcze: krowa naje się mokrego chwastu to i rzadkie mleko daje.

W miarę przedłużania wojny w społeczeństwie naszym przejawiają się coraz bardziej dążeń organizacyjnych w poszczególnych kierunkach. Niema prawie tygodnia, iżby w Warszawie nie było jakiegoś ważnego zjazdu. Wiece, zebrania i konferencje polityczne są teraz na porządku dziennym nawet i w pomniejszych miastach prowincjonalnych. Nie można się temu zbyt niemyśliwie, bowiem obecnie człowiek, pozbawiony siłą konieczności trosk natury materialnej (...trochę to przejęły na swe filantropijne barki najrozmaitsze Wydziały, Centrale i Komitety) — więcej czasu może poświęcać na zagadnienia i potrzeby z dziedziny ducha.

Jeszcze nie przebrzmiały echa z ogólnokrajowego zjazdu inspektorów okręgowych, a już nowe zapowiedzi oznajmują urbi et orbi, że w Piotrkowie w dniu 25 sierpnia odbędzie się walcowy zjazd przedstawicieli zrzeszeń i stowarzyszeń nauczycielstwa polskiego.

Jakis bezimienny poeta wyraził się o doli nauczyciela krótko lecz dosadnie: „Kogo jesteś wrogiem, tego uczyni pedagogiem”.

ś. † p.

Stanisław Chrzanowski

urzędnik Banku Handlowego w Częstochowie.

Po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony św. Sakramentami zmarł dnia 23 Sierpnia 1918 r. przeżywszy lat 53.

Wyprowadzenie zwłok z domu przy ul. P. Marii № 60 na cmentarz parafialny św. Zygmunta odbędzie się w poniedziałek d. 26 b. m. o godz. 5-ej po południu. Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie tegoż dnia o godzinie 10 rano.

Na smutno te obrzędy zapraszają kolegów, przyjaciół i znajomych pozostali w głębokim smutku

Zona z dziećmi i rodzina.

Uchwały zjazdu.

Odnosnie do powyższych na zjeździe uchwał, dają się one streścić w ogólnych zarysach, że Zjazd zaleca ministerjum przedsięwzięcie odpowiednich kroków celem poprawy wynagrodzenia nauczycieli. Dalej uchwały zawierają wezwanie do czynników, miarodajnych o wyjednywanie odpowiednich świadczeń w naturze, trzecia uchwała wzywała rząd do materialnego popierania kooperatyw nauczycielskich, aby tą drogą uprzystępnic nauczycielom zaopatrywanie się w artykuły potrzeby codziennej, wreszcie uwzględniając ciężkie warunki powiatów wschodnich, zniszczonych przez wojnę i pozostających najdłużej w ciężkich warunkach etapowych. Zjazd uznał konieczność intensywniejszego subsydjowania w tych powiatach instytucji szkolnych.

Krótkie, lecz pełne uczucia przemówienie ministra oświaty zakończyło obrady.

KRONIKA

— **Święto N. Marii Panny Jasnogórskiej.** W poniedziałek, 26 b. m., przypada święto N. Marii Panny Jasnogórskiej, które jest połączone z odpustem. Na święto to zwykle przybywały tysiące pielgrzymów z najdalszych okolic kraju.

— **W pierwszą rocznicę otwarcia sądownictwa.** W sobotę, dn. 31 sierpnia jako w dzień rocznicy otwarcia sądownictwa polskiego, na Jasnej Górze odbędzie się uroczyste nabożeństwo, zainicjowane przez Król-Pol. Sąd Okręgowy w Częstochowie.

Powidzenie to jest nader trafnem, bowiem nauczyciele, zwłaszcza szkół początkowych, należą do kategorii osób, którym konjunktury wojenne najdotkliwiej dają się we znaki. W ostatnich czasach nawet najbardziej wytrzymałe na głód i zimno bojowniczy oświaty ludowej pozynają zdradzać silne zdenerwowanie.

Wywnioskowałem to z rozmowy z panią X. poetką z zamiłowania, a nauczycielką z zawodu.

— Położenie nasze jest wprost nie do wytrzymania! — zaintonowała łzawym tonem pani X. — niech sobie pan wyobrazi, że zdarłam zełwki, zanim mi wyplacono wakacyjną pensję!

— Hm, wyobrażam sobie... — odrzekłem natychmiast, ile że do tego rodzaju plastycznych obrazów wyobraźnia moja od dawna już przywykła.

— Czy pan sądzi, że taki stan potrwa nadal? —

Zanim zdążyłem dać odpowiedź na tak skomplikowane pytanie, pani X. dodała z mocą:

— Otóż nie! Pokażemy na zjeździe w Piotrkowie, że i nauczycielka ludowa potrafi się upomnieć o swoje prawa.

Oczywiście przyznałem jej słuszność, holdując zasadzie, że z dziećmi i... poetkami nie należy postępować zbyt bezwzględnie. Tego rodzaju stabe istoty potrzebują przecież w życiu jakiegось oparcia i w braku męża chętnie epierają się o chwójny filar paradoksu.

W nielepsem położeniu od nauczycieli pozostają również i rodzice uczniów. Pomysleć tylko, ile to marek trzeba będzie z początkiem roku szkolnego wyłożyć na podręczniki szkolne i kajety. Pewna głowa rodziny obliczyła, że wydatek na książki dla trojga dzieci wyniesie okrągłą sumkę 500 mk. Przypuszczam, że niejedyn ojciec wolałby mieć dziesiątki nieco mniej pojętne, choć z drugiej strony, gdyby małe jeszcze rok w tej samej klasie przesiadziało, to w roku przyszłym za te same podręczniki trzeba byłoby zapłacić o 50 procent drożej. I tak źle, i tak niedobrze!

W pierwszą rocznicę śmierci

ś. † p.

Jana Gruszki

Odprowiane zostanie żałobne nabożeństwo dn. 26 b. m. w Kaplicy Matki Boskiej na Jasnej Górze o godz. 9 1/2.

O czym zawiadamią kolegowi, przyjaciół i znajomych

Rodzina.

— **Z żałobnej karty.** W dniu 23 b. m. zmarł w naszym mieście ś. p. Stanisław Chrzanowski, długoletni urzędnik Banku Handlowego, osierocając żonę i czworo dzieci z których starszy syn walczył w legionach. Zmarły cieszył się powszechną sympatią w szerokiej kółce przyjaciół i znajomych. Wyprowadzenie zwłok z domu przy ul. Panny Marii nr. 60 odbędzie się w poniedziałek, dnia 26 b. m., o godz. 5 po południu.

Zgon ś. p. Stanisława Chrzanowskiego bolesnym ciosem dotknął znaną w naszym mieście rodzinę Ebertów.

— **Mylne wersje.** Wobec błędnych wiadomości, jakie spotykamy w niektórych piśmiech o nominacji ks. kan. Fulmana, zmuszeni jesteśmy jeszcze raz powtórzyć nasze wyjaśnienie, że ks. kan. Fulman jest kandydatem na stolice biskupią lubelską, a nie wileńską. Wyjaśnienie to powtarzamy po osobistem zagrożeniu informacji u ks. kan. Fulmana.

— **Kwesta kościelna na Macierz.** Konsystorze diecezjalne poleciły ks. proboszczom na prośbę Polskiej Macierzy Szkolnej, aby kwesta kościelna — z pierwszej niedzieli 13 listopada była w całości przeznaczona na rzecz Macierzy. Zebrane pieniądze należy

Pragnąc zbadać tę sprawę wybrałem się do znajomego właściciela księgarni, pytając o przyczynę drożyzny. Oczywiście p. księgarz złożył winę na karb załatanności paskarzy, którzy z każdym dniem podnoszą ceny na papier.

Przy sposobności zapytałem o cenę jednej z dawniejszych powieści Zeromskiego.

— 20 marek dwa tomy! — odparł bez zająknięcia.

— Dlaczego tak drogo, przecież to wydanie przedwojenne?

— Własnie dlatego, że to wydanie przedwojenne. Chyba nie byłbym kupcem, gdybym dobry przedwojenny papier zbywał po cenie dzisiejszego „ersatzu”.

Na takie przekonywujące dictum nie znalazłem słowu odpowiedzi!... Wracając z księgarni złorzeczyłem w duchu wszystkim „papierowym” paskarzem, którzy sruują tak niemilosierne ceny na ten artykuł dziennikarskiej potrzeby. Dojdzie wkrótce do tego — pomyślałem — że będę musiał swoje feljtony pisywać na... mankiatach, naturalnie celulozidowych, bo płóciennym dostępne są w tych czasach tylko dla wielkich finansistów i oberkelnerów.

A propos miejscowych paskarzy, krążą wersje, że w gronie ich powstał projekt, który w razie zrealizowania może mieć doniosły wpływ na srubowanie cen na artykuły pierwszej potrzeby. Otóż jeden wpływowy swindlarz, opływający w dostatkach, znudzony snąc doczesnym używaniem wojennych ersatów, zaprzagnął ziemskich zaszczytów i sławy... W tym celu podobno nosi się z zamiarem zorganizowania niekarnej bandy wyzyskiujących w związek, mający, na celu regulowanie cen rynkowych. Dla związku tego zamierza nawet ofiarować skórzany sztandar z wyszytymi złotogłowiem godami; po jednej stronie — tucany wieprz, symbol dostatków, po drugiej patron związku — Jan Chryzostom Pasek, powracający z bogatym łupem ze szwedzkiej wyprawy.

Niezawodnie projekt ten pozyska wiele zwolenników w świecie paskarskim.

A. c. r.

**Warszawska Szkoła
LEKARSKO DENTYSTYCZNA
A. TROPPI**

w Warszawie, Marszałkowska 116 (róg Złotej.)

Przyjmuje nowowstępujących ze świadectwami z ukończenia całkowitego kursu średniego zakładu naukowego. Wiadomość i program w kancelarii szkoły bezpłatnie.

**Żeńska VII-io klasowa Szkoła Zawodowa
Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego**

ul. Panny Marji № 58.

otwiera z początkiem roku szkolnego 1918/19 klasy wstępna, I i II. Podania o przyjęcie przyjmuje i informacji udziela kancelarja szkoły codziennie od godziny 10 do 1 pp. Egzaminy wstępne odbywać się będą 28, 29, 30 i 31 sierpnia, r.b.

Obwieszczenie.

Pisarz Wydziału hipotecznego powiatu Częstochowskiego ogłasza, że po śmierci niżej wymienionych osób otwarto postępowanie spadkowe, a mianowicie:

- 1) **Józef Kazimierz Kapalskiej**, współwłaścicieli trzech nieruchomości w m. Częstochowie, oznacz. Nr. hip. 613, 1959 i 1962
- 2) **Szmula vel Salomona Wojnberga**, wierzyciela sumy rub. 300 z % i kosztami (przez ostrzeżenie) na nieruch. w Kłobucku nr. hip. 26;
- 3) **Anny Wolberg**, właścicielki 1/2 części niepodziel. nieruchomości w m. Częstochowie nr. nr. hip. 65 i 303, oraz wierzycielki sumy: rubli 30,000 z kaucją i rub. 2250 na nieruch. w m. Częstochowie nr. nr. hip. 65 i 303;
- 4) **Jana i Bablby małż. Witkowski**, właścicieli podzielnej 1/2 części nieruchomości w m. Częstochowie nr. hip. 253;
- 5) **Jana i Franciszki małż. Polak vel Polaczek**, właścicieli części osady włoścjan nr. tabeli 1 przestrzemi morg 13 we wsi Przystaján nr. hip. 18;
- 6) **Nikolaj Płomiński**, wierzyciela sumy rub. 2500 z procentami i kaucją na nieruch. w m. Częstochowie nr. hip. 485;
- 7) **Jana Szczyplowski**, współwłaściciela nieruchomości w m. Częstochowie nr. hip. 843;
- 8) **Bronisławy Filipowiczowej**, właścicielki 1/2, niepodziel. części nieruchomości w m. Częstochowie nr. hip. 621;
- 9) **Michalina Strzyżewskiej**, współwłaścicielki nieruchomości w m. Częstochowie nr. hip. 1042;
- 10) **Apolonii Trąbkiej**, współwłaśc. nieruchomości w m. Częstochowie nr. hip. 589;
- 11) **Markusa Gradzińskiego**, współwłaśc. nieruchomości w m. Częstochowie nr. nr. hip. 645, 246, 1435 i 862, oraz właściciela nieruchomości w m. Częstochowie nr. nr. hip. 427, 1174, 1883 i 1884;
- 12) **Joanna - Miya Gilkmana**, współwłaśc. nieruchomości w m. Częstochowie nr. nr. hip. 20 i 1568, oraz wierzyciela połowy sumy: rub. 3000 i 2000 z % i kaucją i połowy sumy 817 rub. 60 kop. z kosztami na nieruch. w m. Częstochowie nr. hip. 401;
- 13) **Salomona vel Kałmy Hambergiera**, właściciela nieruchomości w m. Częstochowie nr. hip. 50.

Termin regulacji spadków wyznacza się na dzień 2 grudnia 1918 r. Osoby zainteresowane, stosownie do art. 128 ust. hip. winny w powyższym terminie zgłosić się do Wydziału hipotecznego w Częstochowie, ulica Szkolna Nr. 3, z odpowiednimi dowodami i podać swoje prawa pod skutkami prekluzyj postawionymi przez art. 154 ust. hip.

Częstochowa, dnia 24 maja 1918 roku.

PISARZ HIPOTECZNY
K. Pertkiewicz.

**LEKARZ-DENTYSTA
Michał Grejniec**

ul. Panny Marji № 10.
Wymywanie zębów bez bólu. Plomby. Zęby sztuczne. Korony. Laboratorium zębów szlucanych.

odś. od 9-1 i 3-7 wieczorem. Ceny bardzo przystępne.

Dr. P. SZANIAWSKI
powołał 733-

przyjmuje ul. Kościuszki nr. 17. Choro by dziecięce wewnętrzne do 10 r. l od 4-jej do 6-jej po południu.

KURSY HANDLOWE

W. NASSALSKIEGO

w CZĘSTOCHOWIE.

Informacji udziela i zapisy przyjmuje kancelarja kursów ul. Panny Marji 35, w dnie powszednie od 6-7 pp.

Stanisław Rumszewicz

advokat przysięgły

w Częstochowie ul. Piękna 7.

(I. piętro front obok Sątu Pok. II Okr. Przyjmuje od 2-jej do 5 południu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Wojenny wynalazek!

Kto posiada podarte pończochy lub skarpetki może wyreperować takowe zupełnie jak nowe w następujący sposób: Z 6-ciu par podartych pończoch wydaje się 4 pary całych, z 6 par podartych skarpetek wyd. się 3 par. całych. Uwaga! Pończochy muszą być prane i małowane.
M. Tempelhoff Częstochowa ul. P. Marji 22 w podwórzu obok pralni.

Restauracja W. Koniecznego

w Częstochowie ul. P. Marji Nr. 19.
Poleca znane z dobrego smaku obiady i jedzenia na porcję; ceny w abonamencie zniżone. Piwo doskonałe z beczki. —670

**Kursa Ochroniarskie
OPRZ SZKOLA PROEBLONSKA
St. LIGĘZÓWNY**

w Częstochowie, Kościuszki 9.
Zapisy codziennie prócz niedziel i świąt od g. 1-4 pp. Rozpoczęcie zajęć 4 września

Doktor Okuszeko

przeprowadził się Szkolna 6.

Przyjmuje w godz. od 4-6-jej. /10-

**DOKTOR
Paweł Broniatowski**

w CZĘSTOCHOWIE ul. Panny Marji № 21.
ChOROBY SKÓRNE WENERYCZNE I DROG MOOCZYWYCH.
Ordynuje: od 9-12 rano i od 4-7 p.p. Panie od 12-1 po południu, 877-

**W 4 klas. Progimnazjum Żeńskim
Emilji Jurkowskiej**

ULICA PANNY MARJI 42
Zapis uczennic codziennie od 1 do 5.
Egzamin. wstępne 2, 3, 4 września.

W Gimnazjum Żeńskim

M. Słowikowskiej

egzaminy dla nowowstępujących i poprawkowe odbędą się w d. 26, 27, 28 sierpnia r. b. Początek lekcyj dn. 2go września. 914-

Do sprzedania
dom nowy dwóch piętro-
wy ul. Władysława 16.
971-

Mięso
świeże końskie i wędliny
Krakowska 52 916-

z. Domy
1. piętrowy 15 tys. rb. i 1 parterowy 7 tys. rb. z ogrodami razem lub pojedynczo do sprzedania przy trakcie. Wiadomość J. Polak Jasnogórka 18 w Częstochowie. 969-

Kredens.
fortepian i krzesła sprzed. ul. P. Marji Nr. 73 m. 7 965 |

Poszukuje
pokoję umebłowanego z elekt. yca. i wygodami
Oferty w Gońcu 966-

Nawóz
oddam za słomę Kościuszki 8. 962-

Stróż
lub stróżka potrzebni zaraz Kościuszki 8. 961-

Rządca
zonaty z wiolelatnią praktyki na własnej ziemi poszukuje posady wiad. w Adm. Gońca 957-

Stacja
dla 2-oh uczennic po możliwie przystępnej cenie dowiedzieć się można Jasnogórka 24. dom p. Grabowskiego m. 7. 960-

Garnitur
tatarski i 2 suknie sprzedam ul. św. Barbary 4 Dybówia 965-

Maszyna
do pisania jest do nabycia. Wiadomość Biuro prób ul. Szkolna Nr. 5-8 II-gie piętro 0265-

Meble
kredensy, stoły, krzesła, szafy, biurka, garnitur mebli lustra, łóżka po osnach przystępnych poleca skład Mebli ul. P. Marji Nr. 12. 936 |

Mięso
świeże końskie i Mała 2 953-

Do sprzedania
łóżka, stoły, krzesła, szafy, lustra i wiele innych przedmiotów domowego użytku. Wiadomość ul. Szkolna Nr. 36 954-

Kozioł
i kaur rasowe do puszczenia Rynek Wieluński 36 Guraynski 984-

Gruntu
kilka morgów do wydzierżawienia dwor Kie-drzyn 964-

Do sprzedania
bieliniak ka, szafa, kredens kuchenny, stół i półki Jasnogórka 11 od godz. 3-9 do 5-9 do poł. 916-

Zginecia
w piątek dnia 23 b. m. dziewczynka 10-cio letnia na imię Helena. Uprasza się o wiadomość ul. Zi-łonna Nr. 40. 979-

Stróż
potrzebny Teatrlna 45 Wiadomość u właściciela domu 980-

Przyjmuje
stółownik Wiad. w Adm. Gońca

Osoba
znająca biurowo i pisząca, biegle na maszynie, przeniebie szycie wieczorowe od g. 6. Zaskawe oferty dla W.E. w „Gon-cu”.

Kożę
Szwajcarską sprzedam ul. Kościuszki 12 956-

Dziewczynka
młoda do obsługi potrzebna 30 mk. miesięcznie Jassa 21 m. 2 do 9 rano 955-

Sprzedam
wypocześnie książki polskich i francuskich księgarska M. Lipskiej

Czeladnik
młynarski potrzebny do Daakowa wiad. ul. Pięk-ka Nr. 23 m. 4 963-

Potrzebni
chłopcy do praktyki i do pomocy Zakłady Mechaniczne Szwajcarski Zi-łonna 15 976-

Potrzebna
nowa lub mało używana wann. Wiadomość Magazyn mód ul. Panny Marji Nr. 31 Alara

W piątek
dn. 23 b. m. us ul. 7 ka mienic przed domem 42 zgubiono 300 mk. i 16 rb ros. Uprasza się o zwrot za wynagrodzeniem do p. Bajerska 7 Kam. № 2

Do sprzedania
5 morgów 83 pretów słu- mi „ornej z zasiewami i budynkami gospodar- stwami Wyterpny Gór- ne Szettell 975-

Kto
ma do sprzedania, lub pragnie nabyć: dom, wieś, gospodarstwo, ogród, pas, kózę itp. kto zgubi, znalazł, zapomni, potrzebuje, kto szuka pracy, lekcyj korepetycji, kto potrzebuje pracownica, rzemieślnika, pracowniczkę, kasjerki, ekspedjenta, służącą, woznego, stróża i t. p. niżej poda ogłoszenie w Gońcu Częstochowskim a będzie miały i naj- skuteczniejszą załatwy- Administration „Gońca Częstochowsk.” otwarta od g. 8 rano do 7 wiecz. w niedzielę od 8 rano 10 i od 2-5 p.p.

Stacja
dla uczni ul. Kościuszki Nr. 10 m. 8 963-

Teatr „PARYSKI” ulica Panny Marji Nr. 19.

Program od Soboty 24 do wtorku 27 sierpnia r. b. (włącznie)

TRYTON (Król pereł)

Wybitny dramat w 5 ciał częściach, w roli głównej słynny z urody i talentu **Norbert Dan.**

Nad program: **W AMERYCE** Zdjęcie z natury.

Muzyka: Sekstet Artystyczny pod Dyrekcją **p. Czesława Żaka.**
Słuchacza Konserwatorium Warszawskiego.

CENY MIEJSC ZWYKŁE

Dla dzieci wejście wzbronione. Bufet cukierniczy przy teatrze.

Teatr „ODEON” ul. Panny Marji № 27.

Program od soboty 24 do poniedziałku 26 Sierpnia.

Tylko 3 dni Ostatnia nowość! Tylko 3 dni

Pieśń Colombiny...

Prawdziwe zdarzenie życiowe, o silnym napięciu dramatycznym, w 6-ciu aktach. Nowa gwiazda kinematograficzna **Karola Tölle** w roli głównej

Nad program: **Mińsk w czasie obecnym, oraz Pogrzeb pułkownika MOŚCICKIEGO** zabitego przez „BOLSZEWIKÓW”

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem członka Filharmonji Łódzkiej p. Rafała Kantora Bufet cukierniczy przy teatrze. Dla młodzieży wejście wzbronione — Ceny miejsc zwykłe, — Szczegóły w afiszach i programach.

Seminarjum Nauczycielskie Męskie im. T. Kościuszki w Częstochowie

rozpoczyna 2-gi rok swego istnienia
Egzaminy powakacyjne odbędą się w dniach 2, 3 i 4-ym września r. b. Lekcje 6 września. Podańia przyjmuje i wszelkich informacji udziela Kancelarja Seminarjum Częstochowa, ul. św. Barbary 15-a. 0230—

ŚWIERZBĘ

Szybko leczy mydlana „MASO Para HEBDY” w słoikach na 1-2-12 osób. Nie plami bielizny, ma przyjemny zapach. Dla zwierząt po 1/4 i 1 K. o „EKWOL HEBDY”

0195—
Zadać wszędzie. Reprezentacja Tow. Akc. Fr. Ka-piński w Warszawie Elekoralna 35, w Częstochowie-K. Rompałski

Ważne dla szkół! Uczcie poglądowo!

Odpowiednie pomoce naukowe we wszystkich dziedzinach, poleca tanio,

„UNIWEKSUM” Warszawa Leszno 78 m. 8. 0282—
Szkółom prowincjonalnym na żądanie wysyłamy szczegółowe prospekty.

SZKOŁA MUZYCZNA

pod kierunkiem profesora **L. WAWRZYNOWICZA**

ulica Centralna Nr. 5.

z nadchodzącym rokiem szkolnym podaje do wiadomości, że egzamina wstępne na kursy I, II, III z gry fortepianowej, skrzypcowej, organowej, śpiewu i przedmiotów teoretycznych rozpocząją się z dniem 15 sierpnia. Lekcje dla specjalistów rozpoczną się 2 września przyjmowani są też i bez początków, oraz lekcje prywatne, przygotowawcze do konserwatorium.

Losy do II-ej klasy R. G. O.

Są do nabycia na własność i na dnitówki u **E. Makowieckiej** ul. Kościuszki Nr. 34 m. 3 od god. 3-ej do 6-ej po poł.

Suma wygranych 6 milionów marek Wielka wygrana pół miliona marek.

Teatr „LUDOWY” ul. Krakowska № 13.

W Niedzielę dnia 25 Sierpnia r. b. amatorzy odegrają:

GRZECH

czyli

NAD PRZEPAŚCIĄ

Dramat ze śpiewami i tańcami w 5-ciu odsłonach.

Orkiestra własna.

Ceny miejsc od 60 fen. do 2 marek.

Początek o godzinie 6 po południu, koniec o 9^{1/2} wieczorem.

Bilety nabywać można przy kasie, od godziny 3-ciej po południu.

Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina maszynowe o szyla i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca całkowite umeblowanie, sypialni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji 78. obok parku. 416—

Redaktor i Wydawca F. D. Wilkoszewski.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”